

Fraga, el Consello de Contas va dir que adjudicava contractes irregularment... És aquest, Núñez Feijóo.

—Us heu compromès que el TGV farà cap a la Corunya abans del 31 de desembre del 2012. És possible?

—Tots i cadascun dels trams estaran licitats enguany.

—I hi arribarà el 2012?

—No tinc raons per a no creure la paraula del president del govern. En tot cas, l'AVE durà el nom d'Emilio Pérez Touriño i de José Luis Rodríguez Zapatero, com també l'autovia del Cantàbric i els ports exteriors de la Corunya i el Ferrol.

—“Cada euro més per a Catalunya és un euro menys per a Galícia”, diguéreu quan es debatia l'Estatut català.

—Sí, sí, i és cert. Sentia veus que defensaven entusiàsticament la posició del govern de la Generalitat. Em semblava bé que els catalans demanaren allò, independentment de la meua opinió sobre la forma de negociar-ho, però era evident que la fórmula per a millorar el finançament català és diametralment oposada a la gallega. Estàvem tots massa contents, i no havíem d'estar-ho. Què aconseguí el president Touriño i el conseller d'Economia? Que el model no fóra únic, com es veia venir i ja havien proposat unes altres comunitats autònomes. Dins la necessària multilateralitat, calia reconèixer les particularitats de cada autonomia. El papanatisme de lloar el model català es girava en contra dels gallecs, que tenim menys població, menys immigrants, etc. Ningú no feia aquesta reflexió. Igualment dic que es cridaner que l'AVE arribara catorze anys més tard a Barcelona que no a Sevilla. És una cosa rara...

—Fou Felipe González, qui prioritza la connexió amb Sevilla.

—16 anys em sembla una mica massa.

—Ha arribat a Valladolid però no a València, també.

—Em sembla igual d'estrany. València és un altre pol de desenvolupament. I nosaltres tenim un déficit d'infraestructures que l'estat va saldant a poc a poc.

—Si us quedeu amb els mateixos diputats i el BNG creix allò que pot perdre el PP, la nit electoral serà trista?

—[Silenci] No... La veritat és que no. La feina és apostar pel canvi a Galícia. S'ha fet molt bé els primers quatre anys i la nit de l'1 de març serà agradable.

EL TEMPS

Becerreá és el nucli de població més important de la serra d'Anceres, un lloc idil·lic on es destaquen les pallozas, construccions d'origen celta.

Galícia en miniatura

En plena muntanya de Lugo, a la incomparable comarca d'Anceres, hi ha Becerreá. Als darrers comicis gallecs, aquest 'concello' de 3.300 habitants va calcar els resultats definitius. Ens hi endinsem a fi de saber què en pensa la Galícia rural, del govern bipartit.

“**P**orta dos Anceres”, llegim en accedir al nucli urbà de Becerreá. Ben bé podrien haver substituït “dos Anceres” per “do paraíso”, que això és, en realitat, aquesta accidentada serra. Una autèntica meravella de la natura, un regal per a tots els sentits. Un indret mític, habitat des d'èpoques immemorials per gent de bona fusta, capaços de viure aïllats de la civilització, sovint a causa de les dures condicions meteorològiques i en alguns casos, fins i tot, al costat del ramat. A les *pallozas*, edificacions celtes amb un interior que no deixa indiferent, humans i vaques sempre han bescanviat caliu.

Fins els anys 80 la llum no arribà a la frontera que comparteixen el nord-oest del Bierzo i l'est de Lugo, massa tard

per a evitar la despoblació que ja patia la zona. Molts van emigrar a Catalunya.

El rastre humà s'hi ha anat perdent a la mateixa velocitat que ha deixat de sentir-s'hi el cant del gall fer. Diuen que un dels últims que van permetre de caçar va adjudicar-se'l Manuel Fraga. Avui miren de repoblar la serra amb óssos i llops, tot aprofitant que Anceres va salvar-se dels incendis del 2006 i que conserva una flora exquisida: teixos, roures, castanyers, bedolls, grèvol... Un paradís, vaja.

El nucli urbà de Becerreá, “porta dos Anceres”, desdiu completament de la sublimitat que hi ha uns quilòmetres més enllà. Els seus dispersos 3.300 habitants l'han convertida en capital de comarca —integrada, també, per Pedrafita do Cebreiro, As Nogais i Cervantes—, però

EL TEMPS

EL TEMPS

és una vila humil i decadent. Més del 40% de la població supera els 65 anys, i els cartells ho corroboren: un mercat ramader per ací, una delegació de la Conselleria d'Agricultura per allà, una funerària i un local on fan tests psico-tènics a la carretera principal... L'acabament, el 2001, de la A6, autovia que uneix Madrid i la Corunya en només cinc hores, va significar el colp de gràcia a Becerreá, on molts encara vivien de la restauració. “Quan morim la gent gran, ací no hi quedarà ningú”, comenta una persona d'edat avançada, “les cases es mantenen per les pensions. No hi ha iniciativa privada, tret d'alguna empresa d'embotits i aiguardent”.

Espill gallec. El 2005, Becerreá va reproduir, amb la perícia d'un cirurgià, els resultats globals de Galícia. 44,6% dels vots el PP, 34,6% el PSdeG-PSOE i 19% el BNG. El municipi nadiu del primer president de la Xunta, Antonio Rosón –ho fou del 1977 al 1979, per la UCD, i dimití perquè anhelava un estatut més ambiciós que no el que volia Adolfo Suárez–, és avui l'escenari perfecte per a copsar què en pensen a la Galícia interior, dels tres anys i escaig de bipartit.

A Ancares encara subsisteixen algunes aules unitàries, si fa no fa amb cinc alumnes d'edats diverses, que eviten desplaçaments d'hora i mitja. Però quan arriba l'ensenyament secundari sí que cal anar cada dia fins Becerreá. Allà treballa Margu Cadenas, que retrau a l'actual Xunta

la intenció de declarar Ancares parc natural. “Calen mesures més efectives que aturen la despoblació, i el parc no ho és”, diu. I tot seguit assegura estar “fartíssima d'haver de demanar permís per tallar un arbre”. A parer seu, la condició de parc natural “impediria de posar-hi cap explotació eòlica o solar”, i acusa sense embuts el BNG de fer “coses que abans criticava... No sabien què significava governar”. Cadenas reconeix ser votant del PP, alhora que es manifesta descontenta, també, amb el partit de la gavina: “Hi ha una manca de lideratge provincial i autonòmic absoluta”, es plany, i no pot evitar la comparació “amb Cacharro i Fraga”. “El partit està desfet, no hi ha lideratges clars, els nous dirigents ens imposen els candidats amb l'excusa de les enquestes”, apunta.

Cacharro és Francisco Cacharro, etern president de la Diputació de Lugo –del 1983 al 2003–, senador –del 1977 al 2000– i regidor a Lugo –del 1979 al 2003–, emèrit representant del sector “de la boina”, predominant a Lugo i Ourense i de tendència més galleguista. No es movia una fulla a la província sense el seu *nihil obstat*, sempre amb l'aquiescència de Fraga. Ara avisa que veu el partit “desunit i sense lideratge”. Paraula de Cacharro. És a dir, missa per a fidels.

“Enguany no podem votar PP, ens han imposat els candidats”, repeteix Yolanda Cadórniga, que també votà els conservadors el 2005 i que vaticina “un important vot de càstig al PP”. Professora a

l'institut de Becerreá, però oriünda de la Corunya, acusa els populars d'“heretar els càrrecs”, i posa l'exemple de Pedro Puy Fraga, nebot de l'ex-president gallec, “que heretà el de catedràtic i ara va a la llista corunyesa”. “D'això, la gent se n'adona. Són les nissagues de sempre.”

Caldrà veure, per tant, si la proclama de Xosé Crespo el 2005 tindrà continuïtat el 2009. Qui aleshores fou cap de campanya del PP advertí, en passar els comicis, que “al camp, tan sols hem perdut els votants que s'han mort del 2001 ençà”. Cadórniga, que no veu del tot malament la declaració de parc natural, recrimina a la Xunta que ho faça “per guanyar vots a les ciutats, fent veure que és ecologista”. A classe, un alumne va etzibar-li: “T'eres ecoloxista, no me fales!”

El ben cert és que el parc natural seria el més gran de tot Galícia, el més ben tractat econòmicament. Sobre les ajudes, molts es pregunten on han anat a parar els fons europeus Leader, fins i tot l'ex-alcalde d'As Nogais és jutjat per un possible embutxacament indegut. En una zona on fins ara tothom demanava quina subvenció podien obtenir, abans de fer qualsevol pas, el parc no els fa el pes. “Parque non”, es llegeix a la plaça de l'ajuntament i davant l'institut, on pasturen unes ovelles també envellides.

Des del 2007 hi ha alcaldes socialistes als quatre pobles de la comarca, un fet inèdit en una zona molt conservadora. Ni així, no venen les bondats del parc natural. El conseller de Medi Ambient, el

D'esquerra a dreta, Marga Cadenas, Yolanda Cadórniga i Fernanda Follana.

socialista Manuel Vázquez, insisteix que la declaració no implicarà “més restriccions que les de la Xarxa Natura”, que ja afecta Ancares, però l'alcalde de Cervantes ha aprovat una moció contrària.

La serra bull. Alguns titllen la Xunta de “nou senyor feudal”, d'aplicar “morfina” a la despoblació de la comarca, de “fomentar el turisme, més perjudicial que no l'agricultura”, i alerten del “dret de retracte que tindrà l'administració a l'hora de vendre terres o arbres”. Uns altres diuen que tot és per “manca d'informació”, que caldria detallar quants llocs de feina donaria el parc, i volen persuadir els contraris amb la certesa que “la llet i la fusta seran de més bona qualitat”.

Fernanda Follana és la corresponsal de *La Voz de Galicia* a Becerreá. “S'han dit moltes mentides sobre el parc”, observa, i opina que el govern s'hi tornarà a posar passades les eleccions, que, segons pensa, reeditaran l'acord PSdeG-BNG. “Els alcaldes actuen amb timidesa i fan allò que la gent vol”, afegeix. “Cal valorar que ací el benestar sempre ha anat lligat a la terra; si en tenies, menjaves, com es demostrà a la guerra i la postguerra... Per

salvar el seu pam de terra, ací n'hi ha que matarien sa mare.” És allò d'*amiguiños sí, pero a vaquiña polo que vale*.

Follana se sent “propera al PP”, per bé que enguany no votarà Núñez Feijóo, sinó el partit de Rosa Díez, UPyD, sobretot a causa del debat lingüístic. Ancares és una comarca galaicoparlant, les classes són totes en la llengua pròpia, però “no agraden les imposicions del Bloque”. “El vertader culpable, en tot cas, és Fraga, que sentà les bases de la immersió que ara practica la Xunta”, rebla.

Un altre aspecte que podria ferir el sac de vots del BNG a Becerreá és la negativa de Benestar Social, àrea controlada per Anxo Quintana, a construir una residència per a gent gran de més de 25 places. La promesa del 2005 era una de 100, “però el BNG prefereix fer-la en un lloc on mane o on tinga més suport electoral”. Núñez Feijóo i Pérez Touriño han promès que la faran de 100 places.

A Cervantes, la dissensió amb el BNG ve de l'anul·lació, a última hora, d'una caravana de dones organitzada per TVG. Tots mudats, amb un banquet improvisat a l'entrada del poble, els nombrosos solters de la vila esperaven la visita de desenes d'aspirants a esposa... Però a la fi, al més pur estil *Bienvenido, mister Marshall*, la caravana passà de llarg. Per què? Per la interposició d'un regidor del BNG, que ho considerava masculista. Javier Pérez, de 20 anys i militant del partit, pensa que el consistori “se n'hauria d'haver mantingut al marge”.

Crítiques als uns i crítiques als altres, caldrà veure què passa l'1 de març. Mentrestant, la vida transcorre al seu ritme, a Becerreá. Yolanda Cadórniga ho explica amb ulls de forastera: “Ací la gent no viatja, ni rehabilita les cases; tenen molts diners al banc perquè no saben on gastar-se'ls... Cada mes que la propietària em cobra el lloguer, 100 euros de lloguer, em regala un pollastre, una dotzena d'ous i encisam. El fracàs escolar és molt inferior a la mitjana de Galícia. Els joves entenen que els estudis són la manera d'eixir del poble i hereten els tics dels pares, no volen viatjar sinó estalviar. Com les dones, que només ixen per anar al bingo, cada Nadal.” O l'1 de novembre, al cementiri de Cervantes, quan llancen les flors de plàstic antigues al castre preromà, abandonat, que hi ha a la vora.

La trobada té lloc al cafè Derby, local cèntric i tradicional de Santiago de Compostel·la. Gairebé tan tradicional com el plugim que cau portes enfora. Loli Rodríguez Amoroso (Lugo, 1978), María Seoane (Santiago de Compostel·la, 1981) i Iria Aboi (Marín, Pontevedra, 1982) trenquen la quietud que es respira a l'ambient. Sobretot Seoane i Aboi, dirigents respectives de Novas Xeracións i de Galiza Nova, les branques juvenils de PP i BNG. Amoroso, molt més calmada, ocupa la presidència del Consello da Xuventude da Galicia, a més de la secretaria general de Xuventudes Socialistas. Per presidir el Consello, curiosament, Amoroso va rebre el suport dels joves del PP, però no el dels nacionalistes. Totes tres han tingut com a president de la Xunta, durant més de la meitat de les seues vides, Manuel Fraga Iribarne. Avui són citades per parlar de la gestió del govern bipartit. Amoroso —número 7 del PSdeG per Lugo als comicis de l'1M—, Aboi —al 9è lloc del BNG per Pontevedra— i Seoane —al 14è del PP per la Corunya— parlen sense embuts d'aquests tres anys i mig.

—**Touriño, Quintana i Núñez Feijóo no són polítics gaire carismàtics. Què penseu dels rivals, quan els veieu fent mítings o parlant a la televisió?**

—**MARÍA SEOANE:** Touriño, el veig gris i, com diem a Galícia, *langran*, que significa ‘gandul’. A Quintana, el veig *trapalleiro*, no diu les veritats segons com les proclama el seu partit. Quintana no és clar amb els seus votants: els estatuts del seu partit proclamen coses que no fa.

—**LOLI R. AMOROSO:** No tinc una definició clara de cada candidat, em sembla més important el projecte que defensa cadascun. El projecte polític no és una persona, no és rellevant com de simpàtic o agradable és el candidat. Importa més que genere estabilitat i confiança als gallecs, cosa que ha aconseguit Emilio Pérez Touriño.

—**IRIA ABOI:** Hi estic d'acord, amb Loli. La política no és adjectivar la gent, sinó valorar el contingut d'allò que diuen.

—**En contra d'allò que alguns preveïen, el bipartit no ha generat soroll.**

—**M. SEOANE:** D'escàndols, n'hi ha hagut i n'hi ha. El pla eòlic ha estat el darrer, i Touriño se n'ha volgut deslligar. La justícia en determinarà els culpables. No